

УВОД

България осъществява социално-икономическа политика, която е насочена към развитие на ефективна и конкурентна икономика и пълноценна интеграция в европейските структури. Политиката за регионално развитие, която придобива все по-голямо значение, е част от тази политика.

Законът за регионалното развитие, приет през февруари 2004 година, изменен и допълнен през 2005 и 2006 година, урежда обществените отношения, свързани с планирането, програмирането, управлението, ресурсното осигуряване, държавното подпомагане, наблюдението, контрола и оценката на регионалното развитие.

Той определя:

- целите и принципите на регионалната политика;
- районите за осъществяване на регионалната политика - райони за планиране и райони за целенасочено въздействие;
- видовете планови документи, основните изисквания към тяхното съдържание и връзката между тях;
- органите, отговорни за изготвянето, изпълнението и наблюдението на плановите документи;
- източниците за финансиране на действия в подкрепа на регионалното развитие.

Съгласно Закона:

Регионалното развитие е процес на формиране и осъществяване на политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на административно-териториалните единици, обединени в райони за планиране на територията на Република България.

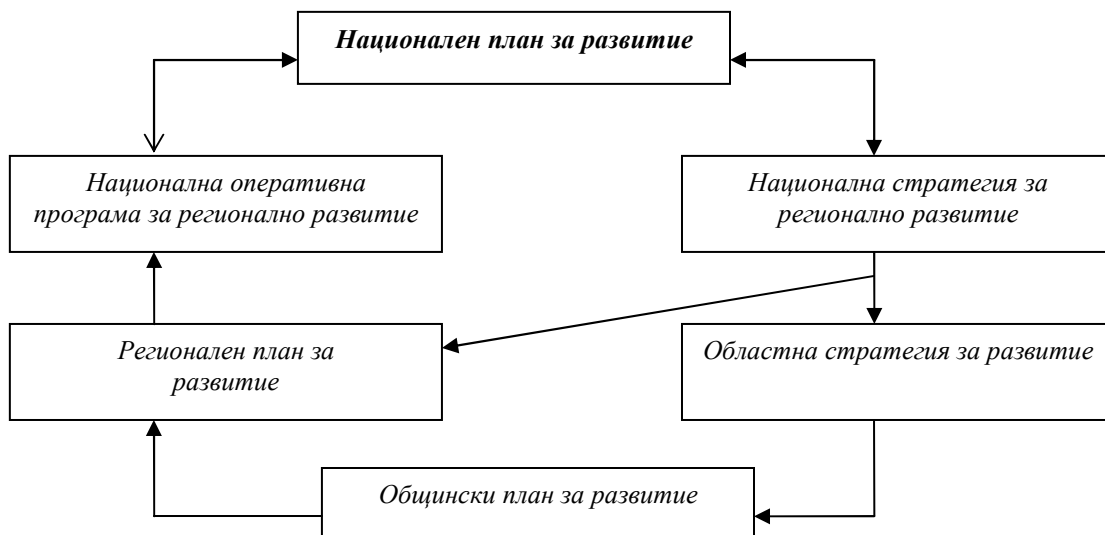
Регионалната политика е система от нормативно регламентирани документи и инструменти, насочени към реализиране на целите на регионалното развитие в административно-териториалните единици.

Програмирането е процес на организиране, вземане на решения и финансиране, осъществено на многогодишна основа с цел реализиране на стратегическите цели и приоритети.

Райони за планиране - формирани на основата на областите в зависимост от географското им разположение, икономическото им развитие, броя на населението им и перспективите им за развитие.

Райони за целенасочено въздействие - обособяват се в границите на районите за планиране и са териториална основа за провеждането на държавната политика за регионално развитие чрез система от мерки, насочени към постигане на устойчив ръст на социално-икономическото развитие и преодоляване на вътрешнорегионалните различия; те обхващат териториите на една или повече съседни общини.

Законът създава сложна система от стратегически и планови документи. На схемата са посочени връзките “отдолу - нагоре” при процеса на планиране и програмиране на регионалната политика и “отгоре - надолу” при стратегическото планиране на националната регионална политика.

Националният план за развитие е програмен документ, основан на анализ на цялостното развитие на страната и единна програма за интегрирано развитие на социално-икономически приоритети от национално значение, обезпечена с индикативен финансов план за тяхното изпълнение.

Стратегическото планиране на регионалното развитие се осигурява от два основни документа:

- Национална стратегия за регионално развитие и
- Областна стратегия за развитие.

Националната стратегия за регионално развитие определя дългосрочните цели и приоритети на регионалната политика на Република България. Тя дава стратегическите направления и равнища на регионалната политика и представлява отправна точка за придобиване и разпределение на помощта от ЕС при изпълнение на програмите, отнасящи се до регионалното развитие. В Стратегията са определени основните приоритетни направления на регионалното развитие, дадена е рамка на плановите и програмните документи на другите териториални нива и са посочени пътищата за съгласуване между политиките за регионално развитие и териториално устройство с оглед постигане на балансирано териториално развитие.

Националната стратегия за регионално развитие включва и доразвива положителните практики на политиката за регионално развитие през последните години, като ги приобщава към целите и приоритетите на Националния план за развитие. Тя отчита действащите и нови цели на структурните и кохезионна политики на ЕС. Националната стратегия за регионално развитие ще се изпълнява в съответствие с основните принципи на регионалната политика на ЕС и средствата от Структурните фондове.

Областната стратегия за развитие е планов документ, който е част от процеса на стратегическо планиране на регионалното развитие в Република България. Тя определя целите и приоритетите за развитие на областта, както и мерките за постигането им. Тя се разработва в съответствие с Националната стратегия за регионално развитие. Областната стратегия за развитие се приема от областния съвет за развитие.

Умелото използване на стратегическото планиране има следните предимства:

- създава разбиране в общността за тенденциите на бъдещото развитие и за това какво може да донесе бъдещето;
- изгражда обща визия и консенсус на общността, като съгласува инициативите на различните нива с целите;
- идентифицира предприетите или планирани проекти и действия от местните и регионалните власти;
- укрепва партньорството между органите на управление, бизнеса и неправителствения сектор за решаването на важни регионални проблеми;
- набелязва някои мерки, които се отнасят основно за промяна на областната инфраструктура и устройството на територията.

Програмирането на регионалното развитие се осъществява чрез:

- Национална оперативна програма за регионално развитие;
- Регионален план за развитие;
- Общински план за развитие.

Националната оперативна програма за регионално развитие е документ за реализиране на целите и приоритетите на регионалното развитие за цялата територия на страната чрез средносрочни мерки, които могат да бъдат финансирани от различни източници в рамките на Националния план за развитие. Тя се разработва съгласно прогнозни годишни лимити, определени по мерки, одобрени от Министерския съвет по предложение на министъра на финансите. Към Националната оперативна програма за регионално развитие се изготвя програмно допълнение. Националната оперативна програма за регионално развитие се разработва в съответствие с предвижданията на Националния план за развитие и се приема от Министерския съвет.

Регионалните планове за развитие се разработват за районите за планиране в съответствие с предвижданията на Националната стратегия за регионално развитие, както и с приоритетите и специфичните цели, съдържащи се в областните стратегии за развитие, за съответния програмен период. Регионалните планове за развитие се приемат от Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на финансите.

Общинският план за развитие определя целите и приоритетите за развитието на общината, както и финансовите ресурси за неговата реализация. Той се разработва в съответствие с предвижданията на областната стратегия за развитие. Общинският план за развитие се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината.